

de een had de andere beet in het midden van het lichaam, zooals deze soort altijd met elkaar aan het vechten is. En het is alleen deze soort, die ik onderling met elkaar zag vechten. Ik trachtte de witte mier als politie agent te doen optreden; maar zij liet de vechtenden met rust en ging de twee overblijvenden te lijf. Ik hitste de witte mier op tegen de twee strijdenden, die beiden werden gebeten; echter die vasthad liet niet los, tot het einde toe niet. Zoo was de strijd onderling heviger dan tegen den gemeenschappelijken vijand. (Zie naschrift). Zoo werden de acht mieren geheel buiten gevecht gesteld met het gemis van vele ledematen, en twee doormidden geknipt. En de beide vechtsoldaten der Koningin waren nog geheel onbeschadigd.

Toen nam ik de beide overwinnaars uit de glazen en deed ze weder in een glas met zes roode boschmieren (semoet grang-grang) om te zien of deze de verdelgers zouden zijn van H.M. 's soldaten. Hieronder eerst de beschrijving van de boschmier.

*Oecophylla smaragdina* FABR. roode mier, rangrang of granggrang, varieerende tot een meer geelachtig roode tint, slank met lange pooten en sprieten, de wijfjes zijn grooter en gevleugeld met een groot, groen achterlijf. Maakt nesten in boomen van samengetrokken bladeren; kaken, klein driehoekig en krachtig. Bevatten aan het achterlijf een giftklier, waaruit een bijtend vocht met kracht kan gespoten worden op de met de kaken toegebrachte wond, waardoor deze ook bij den mensch eene brandende pijn veroorzaakt en waarom deze mieren dan ook zoo gevreesd zijn.

Ook dezen dorsten de witte mier niet aan. Wel bevoelden zij met haar lange sprieten de witte mieren herhaaldelijk, maar trokken zich direct terug als deze zich bewogen. Van vechten was geen sprake. Op een gegeven moment had een der roode mieren de witte van achteren bij een der achterpooten te pakken om ze weg te sleepen, en het betrekkelijk zware dier werd heel gemakkelijk door de roode mier naar boven tegen het glas aangetrokken. Ze liet echter het dier weder vallen, vermoedelijk omdat de witte mier weder teekenen van leven gaf. Beide witte mieren stierven na eenige uren. Of dat door het gevecht alleen kwam dan wel omdat ze niet in hunne eigenlijke omgeving, maar in de warme buitenlucht waren heb ik niet onderzocht. De zwarte soorten konden niet tegen het glas opklauteren, de roode boschmier heel gemakkelijk.

(Slot volgt).

---

## KORTE MEDEDEELINGEN.

Afd. Batavia. Woensdag 31 Juli j. l. hield DR. W. VAN BEMMELEN voor een talrijk publiek een interessante causerie, getiteld: Uit Insulindes vulkaanwereld. De causerie, opgeluisterd door een groot aantal keurige lantaarnplaatjes, viel blijkbaar zeer in den smaak. Het is gewenscht, dat het bestuur meer zulke bijeenkomsten uitschrijft.

Tot ons groot genoegen ontvingen we de mededeeling, dat op 30 Juni j. l. gesticht werd de afdeling Tasikmalaja van de Natuurhistorische vereeniging.

Op Maandag 8 Juli hield de jonge vereeniging haar eerste bijeenkomst in de societeit „Galoeng-goeng”. De vergadering werd geopend door den voorzitter, den heer Dr. VAN OYE, die daarna in het kort het doel en de werkzaamheden der afdeling besprak. Gedurende de vergadering gaven zich een elftal leden op.

In het bestuur werden gekozen: als voorz. Dr. v. OYE, als Secretaris ondergeteekende, als leden de heeren HOMANS ass.-res. en R.T. WIRATANOEMINGRAT regent. Na de bestuurverkiezing gaf de voorzitter een causerie over *Labijrinh-visschen*.

Op de hem eigen prettige wijze vertelde onze voorz. iets over 't *labyrinth-orgaan*, hoe 't is gebouwd, waarvoor het dient, hoe 't werkt enz. Spr. had gezorgd de noodige vertegenwoordigers dezer visschen bij zich te hebben; zoodat we alles in natura nog eens in oogenschouw konden nemen.

Het was een zeer gezellige en leerzame bijeenkomst. Het plan bestaat om spoedig ook eens een excursie te maken in de omgeving der plaats. Hopen we, dat de jonge vereeniging in ons mooie plaatsje moge groeien!

De Secretaris,  
J. VAN DER MEIJ.

### VRAGENBUS.

Wie kan iets naders mededeelen omtrent de volgende dieren:

*Tengoe*. Een zeer klein, nauwelijks zichtbaar lichtrood insect? dat zich in de aarde en op planten ophoudt.

\*\*\*

*Goerem*. Een heel kleine kippenvloo of ander klein ongedierte, waarvan de broeikorf van een leggen krielt; fijne insecten, die men op de huid voelt kruipen, maar niet ziet.

\*\*\*

*Kemerki of Merki*. Een diertje zoo groot als een tengoe of een goerem, witachtig grijs van kleur, dat aan den wortel van de horens der buffels zit en invreet.

\*\*\*

*Kami tetep of Woeloetetep*. Naam van een zeer klein insect, wit, kleiner dan tengoe, dat zich ophoudt in den grond, in een cilindervormige hulze, en zich met een paar dunne angels (?) in de huid dringt en daardoor bulten en brandende jeukte veroorzaakt.

\*\*\*

*Rang*. Naam van een zeer klein, bijna onzichtbaar wormpje (?) in den grond, dat zich in de huid dringt en een hevig jeukend voeteuvel veroorzaakt.

---

### CORRESPONDENTIE.

Den heer J. A. MARONIER te Bandoeng.

Veel dank voor Uwe intressante zending *Spathoglottis*vijanden. De gele kever is een *Chrysomelide*, (*Criocerinea*) en komt hier ook voor. Ik vond haar larven op Vanabloemen waar ze een groote verwoesting in aanrichtten. Binnenkort zal ik er wat over publiceeren.

De *Spathoglottis*kever „met streepjes” is vermoedelijk een variëteit, want, bij de gezonden exemplaren bevinden zich exemplaren van het type met stippen, in copula met de gestreepte exemplaren. Mogelijk, dat alleen in hooggelegen streken als Bandoeng neiging bestaat tot dergelijke variatie. Elders zal ik er ook eens op letten. Het bestaan van een dergelijke variëteit was me niet bekend, en daar ik vele honderden der kevertjes van verschillende plaatsen in handen heb gehad, komt zij op onderstaande plaatsen niet voor. Wat het snuitkevetje aangaat, vrees ik, dat we hier met een import uit Japan te doen hebben, vooral omdat het diertje de Javaansche *Phalaenopsis* versmaadt; zekerheid is er—bij de zeer onvolkomen en verspreide kennis van de insectenfauna van Ned. Indie—niet.

De diertjes die zooveel schade doen, naar U meent springen en zich achter de kelkbladeren (?) ophouden, zijn geen torretjes maar Thripsen of Blaaspooten. De imagines bleken bij onderzoek gevleugeld; heeft U de larven ook zien springen?

Te Padang, Batavia en Buitenzorg waren de *Spathoglottis*kevertjes de belangrijkste vijanden van *Spathoglottis* en de andere door U gezonden insecten heb ik daar niet gevonden. Mogelijk echter, dat de aardorchideeen in hooger gelegen streken weer andere vijanden hebben en daarom was Uwe zending van andere vijanden etc. zeer welkom. Als U eens in lagere streken komt, moet U zich zelf maar eens overtuigen en mij dan bij afwijking van mijne ervaring, Uwe bevindingen vooral mededeelen.

S. L.